

SISZÁNTÓ

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

XII. évfolyam 120. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1916 május 26.

Az olaszok üldözése.

Olasz hadszíntér. Budapest, május 25. (Hivatalos.) A harcok tevékenység a doberdói szakaszon Flichnél és Plockennél élénkebb volt, mint az utóbbi napokban. Az ellenségnek ismételt támadásait Pentelsteinnél visszautasítottuk. A Sugana völgytől északra csapataink elfoglalták a Cima Cistát és egyes helyeken átkeltek a Masó patakon és bevonultak Strigenbe (Strigria.) A völgytől délre a Kanpet hegyen át előre nyomult csapat nagy terep nehézségek és ellenség ellenállásának legyőzése után kelet és dél felé terjeszkedett ki. A Cozroodi Campó Verdenek a csapatunk birtokában van. Az Assa völgyben a Roana felé próbálkozó ellenséges előretörést nyomban visszavetettünk. A Brandvölgyben (Valarsa) csapataink birtokukba vették Chiesát. A támadás területén utólag még tiz löveggel növekedett eddigi zsákmányunk.

Egyik tengerészeti repülőrajunk bombákat dobott a latisanai pályaudvarra és katonai telepekre.

Orosz hadszíntér. Budapest, május 25. (Hivatalos.) Wolhíniában portyázó különítményeink több helyen sikeresen ütöttek rajta az ellenségen. A helyzet változatlan.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, május 25. (Hivatalos.) Nincs esemény. Höfer.

A béke őszre meglesz.

Bern, május 25. A Newyork Times azt írja, hogy washingtoni politikai körökben az a vélemény általános, hogy a béke az entente offenzívájának elmaradhatatlan kudarcá folytán, **ősszel feltétlenül meg lesz.** A Times-nak táviratozzák Washingtonból, hogy Bryan arra beszéli rá Wilson elnököt, hogy bátran indítsa meg a béke közvetítését, mert bármilyen is lesz ennek a lépésnek az eredménye, az elnökválasztásra feltétlenül nagyszámu többséget biztosít magának vele. A Central News-ügynökség értesülése szerint Wilson elnök és Lansing most tanulmányozzák azt a választ, melyet a pápa jegyzékére a béke dolgában küldjenek.

Románia megegyezett Törökországgal is.

Bukarest, május 25. A román központi behozatali bizottság tagjai, akik ezidő szerint Konstantinápolyban tartózkodnak, a török kormánnyal elvben egyezségekre léptek a két ország közti árucseré dolgában.

A további tárgyalások már közvetlenül a két kormány között fogynak lefolyni.

850 francia fogoly.

Berlin, május 24. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A flandriai tengerparton német repülőgépek megtámadtak angol torpedó- és űrhajókat. A Maastól nyugatra az ellenség három támadást intézett a tőle elfoglalt Cumières falu ellen. Mind a három megihusult. A folyótól keletre tégnapelőtti sikereik kihasználásával ezredeink tovább nyomultak előre és Duomonttól délnyugatra és délre ellenséges árkokat foglaltak el. A Haudromonttól délre fekvő kőbánya ismét a miénk. A Caillette-erdőben az ellenség egész napon át hiába támadta állásainkat. A franciák nagyon súlyos véres veszteségeiken felül 850 embert veszítettek foglyokban, 14 gépfegyvert zsákmányoltunk. Souplett mellett és a Herbeboa felett egy ellenséges kétfedelűt légi harcban lelőttünk.

Keleti hadszíntér.

Nincs ujság.

Balkáni hadszíntér.

Üzlebet és Gevgelit ellenséges repülőgépek eredmény nélkül bombázták. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A görög kormány beadta lemondását.

Budapest, május 25. (Saj. tud.) A görög kormány pénteken nyújtotta be lemondását. Az új kormány kinevezését e hét végére várják.

Róma gyászos ünnepe.

Budapest, május 25. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Az olasz hadüzenet évfordulóján Rómában nagy ünnepek voltak. A lakosság egy része lobogókkal vonult fel s a szónokok éltették a háborút.

Gyász esetben ruhák 24 óra alatt festetnek feketére! Tisztítás vegyileg szárazon (Benzinben.)
Kézimunkák, Függyönyök különös gonddal!

Különlegesség! Katonai csukaszürke egyenruhák átfestése tábori zöldre tökéletes kivitelben.
Postai megbízások soron kívül! HALTENBERGER VILMOS kelme-festő, vegytisztító és gőzmosó gyárában.

Gyári telefon: 34.

Felvételi üzlet: Rákóczi-ut 7.

Telefon: 14-69.

Képtárlat a I. sz. püspöki palota disztermében

Évekkel ezelőtt a Kereskedelmi Csarnokban valami jótékony célra amateur kiállítás rendeztek. A sok csinos, ügyes iparművészeti tárgy között olyan képek is voltak kiállítva, melyekre a finomabb ízlésűek csak szent borzalommal tekinthettek, s melyek ugyancsak próbára tették a hírlapi referensek jóakarátát s elnézését. Az a képkiállítás azonban, mely a rezidenciában áldozócsü-törtökön megnyílik, olyan színvonalu, hogy egyáltalán nem szorul rá a referens elnézésére, sőt sok olyan darabja van, mely bátran helyet foglalhatna a Műcsarnok valamely tárlatában. 69 olaj és tempera festmény és 26 színes tollrajz képezi a tárlat állományát, melyet maga Széchényi püspök rendezett finom ízléssel és szakértelemmel. Hozzá sem kell tennünk, hogy ügyszeretettel, hiszen saját kedves festvérei s unokaöccse alkotásának adott helyet palotájában.

A rezidencia impozáns disztermének ablakos oldala öt fülkére van spanyolfalakkal osztva. A székesegyház felőli I. fülkében 3 és 4 sz. alatt Erdődy Gyuláné grófné két színgazdag tengeri képe „Cap Martin” és „Adriai hangulat” kezdik meg a sorozatot. Az 5. sz. Széchényi Jenő gróf genre-e: „köszörűs fiú”, s két hangulatos tájképe „Abbáziai tengerpart Mária szoborral” (6), valamint „Loreley” (7). A szemben álló spanyolfalon Erdődy grófné pompás tempera képei kötik le figyelmünket. Az újabb nagy becsületre jutott tempera-technikának az akvarell fölött az az előnye, hogy színei sokkal erőteljesebbek és mélyebbek, az olajfestésű képekénél viszont átlátszóbbak, hogy ne mondjam levegősebbek. Milyen üde, levegős napsütéses kép például a 10. számú, mely egy vörösvári parasztház egyik keskenyebb oldalát mutatja ragyogó verőfényben. A „biharlonkai bírólak” (10), Vörösvári parasztház (9), „Galiciasi parasztház” (13), de főképp a 14-es számú falusi részlet, finom zöld és kékeszöld tónusával, árnyalataival, melyek ritka ízléssel vannak összbangolva, a legkényesebb ízlésűeket is kielégíthetik. Valóságos kis chief d'oeuvre, a 17-es számú táj: „Ezüstnyárfák”. Csak két olajfestmény van ezen a falon: „Vörösvári parasztház” (12) és egy téli táj: „Eöri Sziget”.

A II. fülkének fődíszje egy Van Dyck másolat, Erdődy grófné munkája: „A remete”, melynek eredetijébe bécsi Kunsthistorisches Hofmuseum egyik kincse. Bizony nem gépies másolatról van szó hanem oly munkáról, mely az eredeti alkotás teljes szépségeibe való elmélyedésből fakadt. A szép komoly arc csupa vallásos ihlet és bensőséges áhítat. Ugyancsak a grófné műve egy katona arckép (25) mely nem minden napi jellemző erőből tanuskodik, különösen az arckifejezés tekintetében, s a merész színompájú „Bihari alkony” (26), nem különben a „Lana hidja”, vasmezei táj (27). E két utóbbi kép tempera. A II. fülke ugyan a falán függ Széchényi Jenő gróf tanulmánya „Vén halász” (21), valamint egy hangulatos tája, „Leégett kolostor a Laboro völgyében”. Mind a kettő olajfestmény. A II. fülke jobb oldali falán virágképek uralkodnak. Erdődy grófné gyönyörű alkotásai: „Szarkaláb és Margit virág” (28), „Rózsák és gladiolusok”, nagyszabású virágkép gazdag kompozícióval, (29) „Violák” pompás lila-tónusokkal (32) „Flokuszok” (31) „Tulipánok” (33) részint olaj, részint tempera technikával. Nem szabad említetleül hagyunk egy vasmezei tájat, olajban, „Temető kapu” (31) mely meglepően levegős és plasztikus.

A III. fülke előtt külön állványokon két pompás olajfestésű genre-kép nyer elhelyezést, melyek Erdődy grófné művészi képességének ragyogó tanúi: „Olasz muzsikások” (2) és „Virágáros asszony” (3). Pompás, biztos mintázásuk, gazdag, erős színezetük, s jellemző erejük egyaránt

megkapják a szemlélő figyelmét. Ugyancsak itt egy asztalon Tóth István kiváló szobrászunk két kis bronz-remekje: „Dávid a pásztorfiú”, s egy „Táncosnő” gyönyörködtesik a kis plasztika kedvelőit. A III. fülke baloldali falán Erdődy grófné és Széchényi Jenő gróf osztottak meg. A „pièce de résistance a grófné egy nagyobb vászna, olajfestmény, melynek címe „Jó fogás”. Darák bakáink kis csapat orosz foglyot kísérnek az országon.

A kép motívumait egy galiciai fénykép szolgáltatta. Pompás genre egy másik kisebb olajfestmény: „Orosz fogoly” (36) és módfelett hangulatos egy kisebb tempera kép „Sebesült császárvadász otthon”, tempera-technikával (34). Széchényi Jenő gróf része: két pompás épület kép, „A kolozsvári ferenc-rendiek kerasztfolysója” (37), de főképp „A körmeobányi renaissance kapu” (39) meszteri színösszetétellel.

Lilás vöröses, igen jellemző színhangulata van harmadik olajfestményének is: „Katonasir Stanislaw mellett” (38). A jobb oldali falat Erdődy grófné háborus olajfestményei borítják. Talán legmegkapóbb egy délutáni napsütési táj: „Bucsu” (40), mely az előtérben egy dombon álló kis kápolnából, a háttérben teljes napfényben fürdő sík tájból alakul össze. A pompás kép kis másolata színes levelezőlap alakjában meglehetősen földézi az eredeti hatását. Hangulatos kép a „Czartorysk-i mező” az elcsesett orosz tüzemével (44). Ege megkapó bravúrral van ábrázolva. A „Komitási orvostudás” (45) Erdődy Tamás gróf egyik háborus kalandjának művészi emléke. Pompás erdei kép az „Uzso” című, (42), színben, levegőben, távlatban egyaránt. Egy olajfestmény „Hősök sirja” (43) és egy tempera „Hazafelő” (40) fejezik be a sorozatot.

A IV. fülke baloldali falán is háborus képek függenek, csupa olajfestmények. Legimpozánsabb kép Széchényi Jenő gróf vászna: „Edelsheim attackja a magentai útközben, 1859. június 4 én” (47). Ebben az áttakban Széchényi püspök edes atyja, bold. Széchényi Jenő gróf is részt vett. Pompás, finom kis épület kép Széchényi Jenő gróf esetétől: „A pécsi dóm egyik kapuja” (48). Erdődy Lajos gróf megsebesülését 1914. augusztusában edes anyja, Erdődy Gyuláné festette meg (50). Ugyancsak tőle való egy hangulatos háborus kép „A két sebesült” (49). Ez persze; a huszár meg a lova. Tőle való az 52-es szám is: A „orosz temető Kumerovnál”. A jobboldali falat egészen a grófné képei foglalják el. Két krizantémumos kép, ragyogó színezésű 53, 54), s egy gyönyörű figurális vászon: „Esküvő előtt” (55), mely egy szép menyasszonyt mutat. Csupa báj, szendesség és csöndes merengés. Két tempera-festésű tájkép „Pinkarót” (56), „Őszi táj” (57), egy virágtanulmány, „Rózsák”, (58), egy gyümölcskép (59) mely megkapó természetességű és bravuros színezetű, mindkettő olajban, teszik teljessé s fülke művészi díszét.

Az V. fülke baloldali falán a bécsi Steerer két kis tájképe vezeti be a sorozatot „Falusi ház” (60) és „Napnyugta” (61). Ugyancsak tőle való egy kis tájkép „Alföldi részlet” (66). A többi kép a grófné esetét dicséri. Pompás tanulmány „A kainachi vadász”. Defregger képre emlékeztet.

Csupa verőfény és napsütés a „Pohánka virágzás” (69). Pállik Béla remek állatképeit juttatja eszünkbe a „Kos-fej” (68), a nyárutó hangulatát remekül adja vissza egy vándor szent lászó i emlék: „Pásztorfiú a mezőn”. Levegője, ege egyenesen bravuros. Egyáltalán a művész grófné bámulatos tökéletességgel veti vászonra a nyári, átlátszó, derült, verőfényes eget. Az V-ik fülke baloldala vidám akkorddal fejezi be a művészeti szemlét. Erdődy Lajos gróf kiapad-

hatatlan, pompás vadászhumora tombol azon a 26 karikatúrán, melyet színes tollrajz-technikával készített s melyeken a jövő vadászát mutatja be csupa modern fegyverekkel. A nyulakat gépfegyverrel lövik, a zergéket ballon captiffal, a vidrákra fény-szóróval világítanak rá, a medvéket gránátokkal vetik szét, de persze ez a néhány szó csak halvány képet adhat arról a jókedvről, törőlmetszett szabadégalatti humorról, mely ezeken a karikatúrákon orgiáit ül. Micsoda keserves, komikus pofát vág a taesko, a „dakli” a gépfegyverhez, hogy végzik ki a „komitácsit”, a szegény kis vadászputyát, bekötött szeműt, mely a nyulat széttepte! A 26 kép derült, vidám, pajkos kedély születtei, kétségkívül sok derűs percet fognak szerezni a kiállítás látogatóinak.

Mindent összevéve, a szó legjobb értelmében veit „amateur ök”, műkedvelők a kiállítás, az impozáns, szép, régi butorokkal, szőnyegekkel, pálmakkal díszített nagy barokk terem határos keretében nemcsak a jótékony cél tekintetéből érdemli meg a közönség tömeges látogatását, hanem saját belső értéke és gazdagságáért is.

Némethy Gyula dr.

Hadisegélyezésünket mintául veszik.

Közel két éves a hadisegélyezés, s a könyvecskék száma, amely ma 9000 körül jár, a világháború két éves évfordulójára eléri a tízezret.

Szerény kis kezdete volt ennek a hivatalnak az, mikor a pénzügyi tanácsos harmadmagával végezte a hadisegélyezés mindjobban torlódo feladatait. Ma egy rendszeres, rendezett, pontosan működő hivatal ez, amely a legcélszerűbb módon végzi el a legbonyolultabb feladatokat, ügykezelése, ügyintézése mintaszerű.

Ennek bizonyossága, hogy Kolozsvár, Ujpest és Pécs tanácsa Nagyváradhoz fordult, hogy a hadisegélyezés rendjének közlésével segítse elő az ottani ügyintézés reformját. Ujpest például azt írja, hogy különböző városok, amelyekhez fordult, Nagyváradot jelölték meg mintául, mert itt a hadisegélyezés a lehető legegyszerűbb, legkönnyebb és legjobb. Ezért részletes ismertetést kér, amit meg is kapott.

Most már egészen hibátlanul működik e hivatal, mióta a decentralizálás megtörtént s városrészenként történik a jelentkezés és a felvétel.

A központnak, amelyet Jurieskay Barna pénzügyi tanácsos tapasztalatokon alapuló, értékes utasításaival irányít, így is rengeteg a dolga. De ezt Tóth István, Salgó Zsuzsanna és Friedmann Jolán nagy buzgalommal végzik, tudnak a közönséggel bánni s megértőleg követik a hivatalfőnök intencióit, míg Kálmán Gyula a fizetéseket eszközli pontosan és korrektül.

Az osztrák miniszterek Budapesten. Az osztrák kormány tagjai tegnap Budapestre érkeztek a gazdasági tárgyalások lebonyolítására. Tegnap este a magyar kormány tagjainak és a szakreferenseknek közbenjöttével tanácskozások voltak. A tárgyalások egy hetet vesznek igénybe.

Események a tengeren.

24-én délután tengeri repülőjarműünk egy raja Barriban látható jó eredménnyel bombázta a pályaudvart, a postaépületet, kaszárnyákat és a várost. Világosan felismerhető volt, hogy a gazdagon fellobogóztott város örömeit alaposan megzavarta. Az ütegek elhárító tüzelése teljesen hatástalan volt. Összes repülőjarműeink sértetlenül tértek vissza.

A tengerészeti vezérkar főnöke. (Min. eln. sajtóosztály.)

Mexikó követeli az idegen csapatok eltávolítását.

Budapest, május 25. (Saját tudósítónktól.) Mexikó ma jegyzéket küldött az Egyesült Államokhoz, a melyben azt követeli, hogy az idegen csapatokat távolítsa el Mexikó területéről, Mexikó nem akar háborút, de jogait minden eszközzel kész megvédelmezni.

Az olasz kormány tanácskozik.

Budapest, május 25. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Ma az olasz kormány 3 órás minisztertanácsot tartott, mely szigorúan bizalmas jellegű volt. A tanácskozásról kommunikét nem adtak ki. Az olasz lapok jelentése szerint a tanácskozás igen fontos volt.

Tittoni visszahívása.

Bukarest, május 25. A Libertatea nak jelentik Luganóból: Tittonit, Olaszország párisi nagykövét Viktor Emánuel sürgősen a főhadiszállásra hívta. Azt beszélik, hogy Tittonit állásából visszahívják, mert valószínű, hogy kormányváltás esetén az új kabinetben Sonnino helyett Tittoni lesz a külügyminiszter.

Duaumont körül sikeres harcok folynak.

Budapest, május 25. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A francia vezérkar Duaumont erőről azt a hírt terjesztette, hogy a franciák kezén van. Ez az állítás nem felel meg a valóságnak. Ugyekörül az erőd körül, mint Vaux környékén sikeresen folyik a harc.

Románia megegyezésének hatása Oroszországban.

Predeal, május 25. A Románia és Oroszország közötti feszült viszonyra igen jellemzőek Bunescu E. román mérnöknek a russzofil „Universul” ban megjelent sorai. Bunescu az elmúlt napokban bevásárlások céljából Oroszországban tartózkodott, ahonnan azonban üres kezekkel tért vissza Romániába.

Utjáról ezeket írja:

— Néhány nappal a román bevásárló bizottság megérkezése után Szentpétervárra, nyilvánosságra jutott a német-román kereskedelmi megegyezés. Valóságos vihar támadt a nyomán.

Az orosz sajtó hevesen támadta Romániát, bennünket és Sassanov külügyminisztert, akit erélytelenséggel vádolt meg.

Romániával szemben. A sajtó követelte az orosz-román határ teljes lezárását és minden összeköttetés megszakítását Romániával.

Heves kifakadások hangzottak el az Oroszországban tartózkodó román bizottság ellen is, nemkülönben a román kormányt pártoskodással vádolták meg Németország javára. Különösen éles támadásban volt azonban részük a Romániában garmadában élő, ugynevezett orosz levelezőknek, mert ezek nem tudták, hogy mi készül Románia és Németország között.

A ekkiró itt megjegyzi, hogy a Romániában élő ezen orosz újságírók azok, akik mindenről tájékoztatják az orosz kormányt.

Menekülnek Velencéből.

Budapest, május 25. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Az idemenekült olaszok elmondják, hogy Velencéből a vagyonos osztály elmenekült. Az osztrák-magyar offenzíva utjából a hatóság a lakosságot elköltözteti. A visszavonulás utjában minden várost kiürítenek az olaszok.

Német repülők támadása az Egei tengeren

Budapest, május 25. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik: Négy német tengeri repülő ma megtámadott az Egei-tengeren egy 4 egységből álló hajócsoportot. A repülők számos bombát dobtak a hajókra. Egy légi járműanyahajót telitalálat ért.

A kancellár a császárnál.

Budapest, május 25. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A császár ma 1 óras kihallgatáson fogadta a birodalmi kancellárt és meghallgatta előterjesztéseit.

Cadorna három napig fut.

Budapest, május 25. (Saját tudósítónktól.) Rómából jelentik: Az olasz lapok értesülése szerint Cadorna még három napig vonul vissza és akkor . . . akkor az olasz hadsereg olyan védőállásokat fog találni, mely képes lesz az ellenséget feltartóztatni.

Angol képviselők békefeltételeket követelnek.

Rotterdam, május 25. A „Nieuwe Rotterdamse Courant”-nak jelentik Londonból: Több békebarát csoport értekezletet tart arról a beszédéről, amelyet Edward Grey folytatott a minap a „Daily News” csikagói képviselőjével. Ponsonby alsóházi tag kérdést fog intézni az angol kormányhoz, vajjon nem lenne-e kívánatos, hogy közöttegye azokat a feltételeket, amelyek mellett hajlandó a békekötésre.

Egy francia háromárbcost elsüllyesztünk.

Budapest május 25. Párisból jelentik a Reuter ügynökségnek: A Fecampól elindult Musotis nevű francia háromárbcost osztrák-magyar buvárhajó elsüllyesztette. A legénységet megmentették.

Feszültség Kína és Japán között.

Budapest, május 25. A Kölnische Zeitung szerint Koppenhágába érkezett tokiói táviratok arról adnak hírt, hogy Japán és Kína közt a viszony egy kvantungi incidens következtében, ahol kínai csapatok japán örökre lőttek, rendkívül feszültté vált. Kína energikus ellenállást fejt ki Japán azon követelésével szemben, hogy ezt az incidens Kvantung katonai megszállására használja ki. E körüli diplomáciai tárgyalások alkalmával mindkét részről igen izgatott volt a hangulat. Nyilvánvaló, hogy Japán ezt a csekély incidens szándékosan nagygyá fujja fel, hogy Kinával incidens idézzen elő.

A mértékek hitelesítése.

Az állami mérték-hitelesítő hivatal folyó évi 238. számú megkeresése folytán közhírre tétetik, hogy Ujváros, Külváros, Váralja, Velence és Csillagváros városrészekre nézve a folyó évi időszakos mérték-hitelesítés elrendeltetvén, az a következő sorrendben fog megtartatni: Ujváros és Külvárosra nézve az A. betűvel kezdődő nevek június 6-án, B. betűvel kezdődők június 7-én, C., D. betűvel kezdődők június 8-án, E., F. betűvel kezdődők június 9-10-én, G. betűvel kezdődők június 13-14-én, H., J. betűvel kezdődők június 15-16-án, K. L. betűvel kezdődők június 17-20., 21-én, M. betűvel kezdődők június 23-24-én, N. P. betűvel kezdődők június 26-án, R. betűvel kezdődők június 27-én és 28-án, S. Sz. június 30. és július 1-én T. betűvel kezdődők július 4-én U. Z. betűvel kezdődők pedig július 5-6-án. Nagyvárad, 1916. május 25-én. Rendőrfőkapitányság.

Az Erdődy- és Széchényi-képek.

A képkiallítás a püspöki palotában

Különböző irányokból különböző közlekedési alkalmatosságokkal sajtószere emberek jelentek meg tegnap délelőtt a püspöki rezidencia kapujában. Sas Ede és Pásztor Ferenc bankigazgató köcsin, Hegedüs Nándor, Marton Manó villamoson, Szűts Dózsa gyalog. Antal Sándorról nem lehetett megállapítani, hogyan érkezett meg, mert elkészt. Mindebből kiderül, hogy a sajtó részére vernisszázs volt a az Erdődy- és Széchényi-képek kerültek bemutatásra.

A lépcsőházban Brém Lőrinc kanonok fogadta a sajtót azzal az udvariassággal, amelynek közvetlenségét csak a palota urának nemes szivélyessége mulja felül.

A nagyteremben Mazurek Gyula dr titkár vette át a sajtót eleven frissességével, kedvességével. Megjelent a műkritikusok között Széchényi Miklós gróf püspök is s végighallgatott egy pár kritikai megjegyzést, amelyet a sajtó képviselői mondtak az Erdődy-képekről, melyeknek a zsánerben rejlik erősségük. Csak egy röpködtek a műkifejezések a nagy boltozatos teremben, levegő, plein-air, gouache, pasztell, mire, egyik újságíró intett egyet:

— Ezek itt ketten akkor is megélnének, ha a testésből kellene élniök, annyira tehetségesek.

Mikor a palota ura elment, kezdődött a bemutatás. Az egyik szakértő adta a művészi analfabétát s az ő angolos humorával ismételtette a szakkifejezéseket:

— A távlat beállítás a mesteri kézre vall, az alakok jellemzése erőfeszítést . . .

Egy képnél vita volt. „A virágárusnő” címűnél.

— Ez itt román lány, vélte az egyik.

— Olasz, javította ki a másik.

Pásztor Ferenc megvett egy képet.

A képekből kiderül, hogy Erdődy grófné és Széchényi gróf nagyon szeretik a virágokat, erdőt, gyümölcsöket, hangulatos. Van egy képe Erdődy grófnának: hamvas félig érett Vörös szilvák, savanyúk; a nézőt gyermekkorai szilvaemlékek raja rohanja meg. És a virágok, mily csodások.

Lelkesedés, Csodálkozások, tréfás megjegyzések hangoznak a levegőben. Brém Lőrinc kanonok nem sokáig állja a szatirikus beszélgetést, pedig szellemességben elsőrangú s ő is érti a csipkedést. Mazurek Gyula dr azonban állja s rendületlenül olvassa a katalógust s magyarázza a képeket.

A képek lirását lapunk külön cikkében dr Némethy Gyula szakavatott tollából közöljük.

A vernisszázs után a laptudósítók lementek a kertbe, amely már pompázik virágdíszében.

Művészi palotának művészi kerete ez a csodás kert, mely most a palotával együtt négy napig nyitva lesz a közönség számára.

A legjobb molyirtó szerek u. m. mirt, Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Moff, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Az ólomtárgyak forgalomba-hozásának korlátozása.

A m. kir. honvédelmi miniszteriumnak 2861—1916. számú rendelete folytán a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVII. t. c. 24. és 27. § ai alapján az ólomnak és egyes meghatározott ólomtárgyaknak igénybevétele tárgyában a rendőrkapitányi hivatal érdekelteknek a következőket hozza tudomására:

Az ólomnak és az ólomtárgyaknak az 1916. évi június hó 1. napján meglévő azokból a készleteiből, amely készletek elidegenítésük, feldolgozásuk és egyébként való felhasználásuk tekintetében a miniszterium 1449—1916. M. E. számú rendeletével megállapított korlátozások alá esnek, az alább megjelölt mennyiségek a 2. § ban megszabott kivételekkel a jelen rendelet erejénél fogva hadicélokra igénybe vétetnek és azokat az 1916. évi június hó 1—15. napja közti időben a 4—6 § ok közelebbi rendelkezései szerint be kell szolgáltatni.

Ezek a mennyiségek a következők:

1) a nyersfém, ócskaanyag és hulladék alakjában levő ólom (keményólom is), továbbá a be nem épített, vagy fel nem szerelt ólom, (keményólom is), lemezek, drótok, csövek, rudak, táblák, lapok és nyersöntvények készleteinek 80 százaléka, illetőleg az 50 kilogrammnál kisebb készleteknél a 10 kilogrammot meghaladó mennyiség;

2. ólomzárak (plombák) teljes készlete, amennyiben az ólomzárak az elzárandó tárgyra még fel nem erősítették;

3. minden egyes nyomda teljes betűanyagának (betűk, stereotypialapok, egyéb betűszedő vagy ócska anyag) 10 százaléka;

4. az elidegenítés céljából raktáron tartott betűanyag (stereotypialapok, egyéb betűszedőanyag és ócskaanyag) készletének 10 százaléka, valamint az ugyanilyen célból raktáron tartott akkumulátorok készletének 50 százaléka;

5. a hivatkozott 1449/1916. M. E. számú rendelet 1 §-ának b) pontjában felsorolt minden egyéb tárgy elidegenítés céljából raktáron tartott készletének 80 százaléka.

A ólomhamu és kaparék-készletek tekintetében Külön intézkedés történik, tehát ezeket nem kell beszolgáltatni.

2. §. Az 1. §-on alapuló igénybevétel nem terjed ki és ehhez képest nem kell beszolgáltatni:

1. azokat a tárgyakat, amelyeket birtokosok a miniszterium 1440/1916 M. E. számú rendeletének 3. §. 1. pontja szerint akatonai igazgatás; a Magyar szent korona országainak fémközpontja részvénytársaság vagy az ott említett más bevásárló helyek vagy bevásárló szerek részére az 1916. évi június hó 24-ig elidegenített;

2. azokat a tárgyakat, amelyekre birtokosoknak saját üzemében vagy az általa foglalkoztatott üzemekben a katonai igazgatás megrendeléseinek teljesítése céljából szüksége van.

3. Az 1. §. egy pontjában meghatározott tárgyak közül oly mennyiségre, amelyre a készlet birtokosának saját üzemében az üzem fenntartása céljából elkerülhetetlen javításokra az 1916. évi július hó 1-ig okvetlen szüksége van.

4. azokat a mennyiségeket, melyeknek beszállítása alól a magyar kir. kereskedelemügyi miniszter felmentést adott. E végből legkésőbb 1916. évi június hó 1-ig a kereskedelemügyi miniszterhez kell folyamodni.

3. §. Az üzemi berendezésekhez tartozó alkatrészek valamint az épületekbe bealazva lévő alkatrészekre nézve külön intézkedés fog történni.

4. §. Az 1. §. szerint igénybevett tárgyakat birtokosoknak (örzöjűeknek) az 1916. évi június hó 1—15-ig terjedő időben megfelelően csomagolva, a feladó csomagok

számának és súlyának a felvevő vasuti hivatal által történt megállapítása után a budapesti fémátvételi bizottság címére teherárúként kell feladni. A feladott tárgyak nemét a szállítólevélen fel kell tüntetni. A csomagolási és szállítási költségeket a katonai igazgatás a feladónak megtéríti, ha pedig a beküldött készleteket hadicélokra alkalmatlanoknak találtatnak, a katonai igazgatás a visszaszállítás költségeit is viseli.

5. §. A birtokosok vagy azok, akik beküldendő készleteket más részére őrizetben tartanak, az anyagok feladásával egyidejűleg az elszállításra kerülő anyagokról jegyzéket kötelesek az illetékes átvételi bizottságnak megküldeni.

A jegyzékben fel kell tüntetni a birtokost, esetleg az anyagok őrzőjét, a közigazgatási járást és a helyet, ahol az anyagokat eddig tartották, a feladás helyét, a csomagolás nemét és a csomagokra alkalmazott jeleket, a csomagoknak a felvevő vasuti hivatal által megállapított számát és azok nyers súlyát, az anyagok neveit és azok tiszta súlyát. A jegyzéket a feladónak alá kell írnia.

A jegyzék egy második példányát közvetlenül a központi fémrevizációs bizottságnak (Budapest, II. ker. Lánchíd-utca 1—3. szám) kell megküldeni.

6. §. Ha az elszállításra kerülő anyag kevesebb annál amennyit az 1. §. 1—5. pontjai szerint be kellene szolgáltatni, akkor a beküldésre kötelezett tartozik az csökkentést a jegyzék beküldésével egyidejűleg a központi fémrevizációs bizottsághoz intézendő beadványban igazolni.

7. §. Aki a jelen rendelettel hadicélokra igénybevett valamely tárgyat a jelen rendelet ellenére be nem szolgáltat, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kibégást követel és két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Nagyvárad, 1916. május 25. én.

Rendőrfőkapitányság.

Házi kezelésbe a Bazár bérházat.

Több bért és jutalékrendszer.

A színházi Bazár bérház bérlete, mint jelentettük, ez év november elsején lejár. A tanács megbízta a gazdaságügyi tanácsost, hogy a jelenlegi bérlőkkel tárgyaljon a bérbeadás módjairól s a bérosszegekről.

Ez a megoldás nem áll a város érdekében. A városnak nem az a feladata és hivatása, hogy amíg az összes rossz vállalkozásokat átveszi, amelyekre ráfizet, addig a jövedelmező bérletet ki adja a kezéből. A bazár bérház jövedelmezősége pedig kétségtelen.

Meg lehet állapítani, hogy az eddigi bérlők az évi 60,000 korona bérösszegezen felül évi 8—10,000 korona jövedelemre tettek szert, s emellett az egyik konzorcialis tag öt szobás lakást évi 1800 (!) koronáért, a másik egy orvosi üzletet 8000 koronáért tartott meg magának. Ugyanilyen bolt a Weiszlovich házában 12,000 koronára menő bért fizet.

A városnak nem érdeke, hogy egy bérletet kiadjon a házi kezelésből. Nem iparvállalat ez és nem kereskedelmi üzlet, amely esetleg a magánvétekenységet jobban megilleti. A bérlét, főképp ilyen bérlét városi kezelésben tartandó, mert semmi rizikóval nem jár. Ha pedig a kezelésnek mégis aka-

dálya lenne, tessék behozni a jutalék rendszert. Az a tanácsos, aki e bérlettel bajlódik, ellátja a teendőket, 60.000 korona bérösszegig ne kapjon semmi külön jutalékot, végezze a bérlet körüli teendőket. 60-tól 70.000 koronáig a többletből kapjon 5 százalékot, 70—80000 koronáig 10 százalékot, ami arra serkentene, hogy a bérházak jövedelmezőségét emelje vagy értéküket is növelje.

Egy kis kereskedelmi szellem is kell már a közügyek intézéséhez. S a város most és ezután már nem adhat ki 10—20000 korona bérlettöbbletet a kezéből. Szüksége van minden fillérre, hiszen a deficit 200.000 korona s a pótlódó ijesztően nő. Sem hasznót nem adhat ki, sem olcsó és kényelmes bérleteket, amelyeket minden esetben jobban értékesíthet.

Házi kezelést kérünk a Bazár bérház bérletére.

A június 3-iki orgonahangverseny.

Amint már több ízben jelentettük, a püspöki palotában rendezendő képzőművészeti kapcsolatban a Vörös-Kereszt agilis és találgató vezetője nagyszabású orgonahangversenyt is rendez a püspöki székesegyházban. A műsoron zenekar, orgonaszóló, kamarazene, magán- és karénekszámok szerepelnek.

Már maga ez a változatos program elegendő biztositék arra, hogy az a másfél óra, amelyet a nagyközönség a székesegyház misztikusan művészi hajójában tölteni fog, élvezetes és fölemelő lesz. A szereplők zenei készsége és lelkes ambíciója pedig karöltve a hangversenyt vezető Resch Mihálynak, a székesegyház helyettes karnagyának páratlanul lelkiismeretes munkájával, ki emeli e hangversenyt a műkedvelő nivőról s oly művészi produkciót ígér, amilyenben még nem volt része a zeneileg kissé el is kényeztetett nagyváradi közönségnek s amelynek meghallgatására — mint tudomásunk van róla — nemcsak a vidék, de a főváros zenei intelligenciájából is sokan fognak Nagyváradra zárandokolni.

Akik a lázasan folyó énekpróbákon részt vesznek, már is elragadtatással beszélnek a hatalmas vegyeskar szerepléséről, a melyben Nagyvárad egész uri társadalmának hivatásos énekesei részt vesznek valóságos nemzeti különbség nélkül. — Liszt Ferenecnek „Koronázási misé”-jéből a „Benedictus” óriási nehézségeit a legnagyobb könnyűséggel győzik le, úgyhogy ennek hallatára esodálkozva kérdezzük önmagunktól, hogyan lehetséges az, hogy ekkora művészi energia halmozódott fel városunkban és senki sem tudott róla? Mert hogy a két önálló kórust foglalkoztató hatalmas zenei alkotást ily rövid idő alatt ennyire tökéletes előadásban bemutassák, ahhoz valóban nagymennyiségű művészi energiára van szükség s a vezetőség éleslátását mutatja, hogy ezt fölfedezte. A meglepetés azután fokozódik a Cherubini „O salutaris hostia”-jának meghallgatásával. Itt főképp a művészi színezés és a dallamszövés technikai nehézségeinek leküzdése kelti fel figyelmünket; míg Mozart „Requiem”-jének „Sanctus”, „Lacrimosa” és „Dies irae”

című részletei alkalmat adnak annak a hatalmas erőnek kifejtésére, amelyet a több mint 80 tagból álló impozáns énekkar képvisel.

A solo és kamarazeneszámok és a honvédszenekar próbáit még nem volt alkalmunk hallani, de a szereplők egyénisége biztosíték arra nézve, hogy azoknak művészi értéke méltóképen fog párosulni az énekkar produkcióival s városunkat a június 3-iki orgonahangverseny néz ország egyik legelsőrangú vidéki zenei tüzhelyévé fogja avatni.

A városi kertgazdaság a piacon.

Megkezdtek az árulást.

A napokban részletesen megemlékeztünk Nagyvárad város kertgazdaságáról, arról a 60 holdnyi területéről, amelyet Jelinek Ferenc műkertész vezetése alatt a város rendeztetett be konyhakertté s amely hivatalosan a nyár folyamán Nagyvárad város közönségének egy részét ellátni konyhakerti veteményekkel.

Dacára, hogy az egész akció csak márciusban indult meg s olyan helyeket kellett feltérni és elrendezni, mint a lövészárkok ünnepély területe, ma már mindenütt üde zöld, pompás fejlődésben levő főzélékféle s más konyhakerti növények tömegtelen mennyiségben.

Tegnap reggel kezdte meg a rendszeres elárulást a városi élelmezési ügyosztály a nagyváradi piacon.

A Szalon kávéház előtti kioszkot rendezték be elárulási helyiségül. A vasbódé tetején nagy tábla van kihelyezve.

VÁROSI KERTGAZDASÁG.

felirással.

A bódében elárulási asztalokra volt kihelyezve a rengeteg hagyma, saláta, csomókba kötött retek, óriási ugorkák, karalábé, ezenkívül nagy kosarakban a további készlet. A helyiség egyik sarkában árulja a város a tavalyi burgonyát.

Reggel 6 órakor kezdték meg az árulást s 8 órára már a hagymának híre sem volt; a karalábét is csakhamar elkapták s a 2500 csomó retekéből nem volt már fél 9 órára. Mire a 9 órát ütötte csak egy kevés saláta és néhány ugorka várt még vevőre.

Az árak tetemesen olcsóbbak voltak a piaci áraknál. A karalábé darabja 10 fillér, a retek kötege 10 fillér, a hagyma kötege szintén 10 fillér volt; a salátát 3 fillérjével vesztegették.

A kedvező idő előhaladtával mind több és több áru kerül eladásra.

Megjegyezzük azonban, hogy a reggel 6 órai időt nagyon korainak tartjuk az árulás megkezdésére, mert az órákat előbb igazítottuk ugyan egy órával, de a nap azért nem ment előbbre. Ha a régi órarend maradt volna meg, bizonyára nem jutott volna senkinek eszébe, hogy 5 órakor kezdjék meg az árulást.

Ilyen korán nem megy a piacra a közönség nagy része, hanem a kofák megbízott ismerősei lepik el a városi áruhelyet s mikor a közönség zöme a piacra kerül, már elfogyott a város áruja s a kofák uralják a helyzetet és olyan áron adnak mindent, ahogy akarják.

Ez nemcsak a mi véleményünk, de a piaci viszonyokkal ismerős egyének is úgy vélekednek.

Reggel 7 órától kezdve az árulást, nagyobb szolgálatot tesz a városi kertgazdaság a közönségnek.

Megszűnés előtt áll a sörgyártás.

Mi lesz a nyáron?

A fővárosi kartellált sörgyárak és a vidéki sörgyárak között szakadásra került a sor. Nem tudtak megegyezni a kontingentálás, a rayomirozás és a készletek árának megállapításában. Az előzményekről s a várható következményekről a váradszöllősi sörgyár igazgatója, Friedmann Hermann a következőket mondotta a *Tiszántúlnak*:

— Én voltam az, aki a vidéki sörgyárosok értekezletén szóvá tettem a kontingentálást, amely árpában a fővárosiaknak is 50, a vidékieknek is 50 százalékot állapít meg. Ezt nem érzi meg a fővárosi gyár, amely eddig 600.000 hektolitert gyártott, de megérzi a miénk, amelyik eddig 14.000 hektolitert állított elő s most 7000-re redukálták a termelését. Az a vidéki gyár, amelyik 50—60.000 litert termelt, még átélte a válságot, de az 5000 hektoliteren aluli nem volt képes erre s beszünt, mert 2—3000 hektoliter gyártásnál a költség rendkívül nagy. Én forszíroztam először, hogy a kontingenst emeljék fel s ezt Tisza István miniszterelnök előtt is kifejtettem. Ebből fejlődött ki a válság.

Most már ég a ház a fejünk felett. Az engedélyezett 50 százalék árpát nem nagyon sietünk feldolgozni, egész készletünk 3 hétre való s egy-kettőre feldolgozhatnánk. De nem akarjuk, s így húzzuk az időt. Mi, heteakint csak 2—3 főzetet csinálunk, hogy így elérjük az új termést.

Vegetálunk. Az eladásnál pedig annak a vevőnek, aki eddig 20 hektolitert kapott hetenkint, csak 10-et adunk. A Fővárosi Részvényserfőzde helyi képviselői is így járnak el s bizony ferdőkébe nem igen jut el sör, mert nincs. A régi vevők is redukált mennyiséget kapnak.

Mi lesz a nyáron? Abban bizakodunk, hogy román árpát kapunk. Igaz, hogy amit eddig Románia átadott nekünk, azt az osztrák gyárak kapták, mert ott még rosszabb állapotok voltak, a gyártást 30—40 százalékra redukálták. Magyar gyár nem kapott. A román árpát az idén ugyan nem lehetne feldolgozni, de akkor lehetne számítani előre s fogyasztani a készletet.

Ha ez se üt be s rossz lesz a termés, az ősszel megszűnik a sörgyártás.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb díszje. Az első ranc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Előlg ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára K 1.50. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

Kiadó Kossuth-u. 2. sz. házban a Kertész S. Sándor-féle üzlethelyiség s ugyanott egy kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

HIREK

*** Teleszky köszönete a sajtónak.** Budapesti tudósítónk jelenti: Teleszky János Rákosi Jenőhöz, Márkus Miksához és Szávay Gyulához meleg köszönőiratot intézett a sajtónak a IV-ik hadikölesön érdekében kifejtett munkálkodásáért.

*** Bangha Béla Nagyváradon.** A Kath. Népszövetség vasárnapi ünnepélye iránt városszerző rendkívüli az érdeklődés. A csoportvezetők nagy része már tegnap átvette a meghívókat; a többi csoportvezetők szíveskedjenek a meghívókat a Népszövetségi Otthon gondnokától ma átvenni. Aki meghívóra igényt tart és azt meg nem kapta, forduljon ugyancsak a Népszövetségi Otthonhoz. Az ünnepély, melynek fénypontja dr. Bangha Béla beszéde lesz, vasárnap délután 6 órakor kezdődik a Kath. Kőr Szent László termében s teljes műsora a következő:

1. Nyitány Doppler „Ilka” című magyar operájából. Előadja a cs. és kir. 70. gyalogezred zenekara.

2. Versek. Irta és felolvassa Kovásznay Erzsike.

4. Magyar dalok. Hegedűn előadja Szilágyi Béla, zongorán kíséri Resch Mihály.

4. Tánhauserből a zarándokok kara. Tenor-szóló, éneklő Szabó Imre, zongorán kíséri Resch Mihály.

5. Magyarország a háború után. Ünnepi beszéd, tartja dr. Bangha Béla S. J.

6. Abránd Wagner „Lohengrin” című operájából. Előadja a cs. és kir. 70. gyalogezred zenekara.

Fenntartott helyek a Kath. Kőr háznagyánál vasárnap délig kiválthatók. A tegnapi nap folyamán már igen sokan megváltották fenntartott helyeiket, ami a páratlan nagy érdeklődés bizonyossága. A tiszta jövődelem a nagyvárad hadiárva javára fog fordíttatni.

*** Nagyváradról Csabán át Budapestre.** Ugy Nagyvárad városa, mint a kereskedelmi és iparkamara többször feliratban kérték, hogy ha már a budapest-nagyvárad nappali gyorsvonatpárt nem lehet katonai okokból üzembe helyezni, legalább a békéscsabai összeköttetést léptessék életbe. Mint illetékes helyről értesülünk, holnap, május hó 27-étől kezdve megindul Nagyváradról Békéscsabára a reggel 6 órai vonat és Békéscsabán csatlakozik a budapesti gyorsvonathoz, amely délután 2 órakor érkezik Budapestre, viszont Budapestről a gyorsvonat indul délután 2 órakor, amely Békéscsabán csatlakozik a Nagyváradra este 8 óra 20 percekor érkező vonathoz.

*** Hadikölesönjegyzések a Nagyvárad Takarékpénztárban.** A IV-ik hadikölesön jegyzését a Nagyvárad Takarékpénztárnál is lezárták. A legutolsó jegyzések ép oly kitűnő eredménnyel jártak, mint az előzőek. Összesen eddig 13 millió hatszáz ezer koronát jegyeztek a Nagyvárad Takarékpénztárnál. Ez a valóban szép eredmény csak azt bizonyítja, hogy a

takarékpénztár tőle megszokott elevanséggel és fejtálással dolgozott most is, hogy a nemzet nagy érdekeit szolgáló akciót erejének teljes súlyával támogassa.

*** Az iskolaszék ülése.** Nagyvárad város községi iskolaszéke tegnap ülést tartott a város házában, dr. Thury László elnökelete alatt. Az ülés megnyitása után dr. Thury László elnök meleg szavakkal méltatta néhai Hlatky Endre főispán érdemeit a községi iskolák ügyei körül. Indítványára Hlatky Endre érdemeit és az iskolaszék kegyeletét az iskolaszék jegyzőkönyvében megörökíti. Ezután a községi iskolák költségvetését tárgyalták és elfogadták. — Dr. Adorján Ármán kifogásolta, hogy a községi polgári leányiskolák évről vizsgáit június hónapban a zsidó ünnepekre tűzték ki. Az iskolaszék megfelelő helyen közbenjár, hogy a vizsgákat a következő napokban tartásuk meg. — Az elnökség bemutatta Bodnár János városi főkönyvtáros kérelmét, amelyben „Háború a láthatatlan ellenséggel” című füzetének a tanítók részére való beszerzését kéri. Ugy a szakemberek, mint a laikusok a művet dicsérettel méltatták, mire az iskolaszék megbizta az elnököt, hogy a füzetet a tanítók részére megfelelő példányban szerezzék be.

*** Társasvacsora Bangha Béla tiszteletére.** Abból az alkalomból, hogy Bangha Béla Nagyváradon a Kath. Népszövetségben vasárnap délután beszédet tart, az Urak Kongregációjának tagjai vasárnap este a Kath. Körben barátságos vacsorára gyűlnek össze. Erre a vacsorára a kongreganisták a katolikus mozgalmak iránt buzgólkodó más, nem kongreganista urakat is vendégül meghívhatnak. A kongreganisták szíveskedjenek ma, pénteken este 7 és 8 óra közt a Tiszántúl szerkesztőségében a vacsorán való részvételi szándékukat és az általuk meghívandók nevét bejelenteni, hogy a vendéglős a résztvevők számáról tájékozva legyen. Egy teríték ára 4 korona.

*** Görgői temetése.** Budapesti tudósítónk jelenti: Oriási részvét mellett ment végbe tegnap délután Görgői Arthur temetése. A temetésen a kormány részéről megjelentek gróf Tisza István, Hazay, Balogh, Jankovich és Hidegkúthy. A ravatalnál Raffay lelkész imát mondott, melynek elhangzása után Kozma Árpád tartott beszédet. A gyászos menet ezután a temetőbe vonult, ahol Beöthy Zsolt tartott beszédet.

*** Az orgonahangverseny főpróbái.** A nagy vegyeskarban résztvevő urakat és hölgyeket kéri a rendezőség, szíveskedjenek ma, pénteken este 6 órakor pontosan megjelenni, ugyancsak holnap este 6 órakor, amikor is már zenekari kísérettel lesz a próba. Tekintettel, hogy csak egy hét áll már rendelkezésre, a rendezőség kéri az összes urak és hölgyek megjelenését. A kottákat szíveskedjenek magukkal hozni.

*** Testvériség — NAC.** Rendkívül érdekes footballmérkőzést tűzött programra vasárnap délutánra a NAC, mely a mostoha körülmények ellenére is állandóan ébren tartja a labdarugás iránti érdeklődést. Ezúttal a helybeli Testvériség, ez a kitűnő erőkből szervezett football csapat lesz a NAC ellenfele. A mérkőzés délután fél 4 órakor kezdődik a Rhrédey kertjénél.

*** Junius elsején megindulnak a fürdővonatok.** Sikerült a magyar királyi államvasutaknak kieszközölni, hogy junius elsejétől a Püspök és Félixfürdőbe fürdővonatok közlekedjenek. Három oda- és három visszajövő fürdővonat lesz a menetrendben meghatározott időben, vasárnap pedig kiránduló vonat. A Püspökfürdő uszodája megnyílt, a Félixfürdőben pedig kádfürdők állanak a közönség rendelkezésére.

A fürdővonatok menetrendje a következő:

A Püspökfürdőbe indul a nagyvárad pályaudvarról:

Délelőtt 9 óra 50 percekor.

Délután 2 óra 19 percekor és 4 óra 39 percekor.

A Püspökfürdőből érkezik Nagyváradra:

Délután 3 óra 57 percekor és 7 óra 48 percekor.

Vasárnap és ünnepnapokon indul még egy vonat Nagyváradról este 8 óra 10 percekor és visszaérkezik 9 óra 57 percekor.

A Félixfürdőbe indul Nagyváradról:

Délelőtt 10 óra 01 percekor.

Délután 2 óra 30 percekor és 4 óra 50 percekor.

A Félixfürdőből érkezik Nagyváradra:

Délelőtt 11 óra 09 percekor.

Délután 3 óra 40 percekor és 7 óra 32 percekor.

Vasárnap és ünnepnapokon indul még egy vonat Nagyváradról este 8 óra 31 percekor és visszaérkezik 9 óra 41 percekor.

*** Adomány.** Egy ismeretlen adományozó egy fogadalom folytán a derecskei szegények szt. Antal kenyérére, a szt. Antal persely részére 50 koronát küldött.

*** A legrégibb válópör újra megindul.** Isméretes az a válópör, amely a nagyvárad tábla területén a legrégibb s amelyet 1908. májusban Bessenyei Elemér ny. tszékibíró és földbirtokos indított felesége ellen a nagyvárad törvényszéknél. Az asszony elmebetegsége miatt a törvényszék kimondta a válást, a királyi tábla ezt az ítéletet helybenhagyta. A kuria azonban megsemmisítette a válópári ítéletet s új bizonyítási eljárást rendelt el a feleség gondnoksági ügyében. Tegnap indult meg újra ez a hatéves per, az első válókereset beadása napján. Megjelentek a férj képviselőiben Ormay Lajos dr. nagyszalontai, a feleség képviselőiben Kaczián Kálmán dr. nagyvárad ügyvéd. A férj a válókeresetet fentartotta.

*** Megsemmisített hegyközségi bíróválasztás.** A világháború izgalmaival kívül a boldog fegyvársárhelyi szőlőbirtokosokat legjobban a hegyközségi bíróválasztás izgatja. Ki legyen a hegyközségi bíró? Ez a kérdés most jobban izgatja a fegyvársárhelyieket, mint bármely más. A télen, január 16-án megüresedett ez a fontos állás és a szőlőbirtokosok egyrésze gondolt egyet és Szilágyi Ferencet hegyközségi bíróvá választották meg. Igaz, hogy a választási formák nem igen bővelkedtek a törvényes kiváltságokban, de az mellékes volt. Fegyvársárhelynek bíró kellett és választott magának bíró. A választás ellen Bige Gyula szőlőbirtokos felekezést adott be és annak alapján Nagy Márton központi járási főszolgabíró a választást megsemmisítette. A felebbezés után kiderült ugyanis, hogy Szilágyi Ferenc nem méltó erre a fontos állásra.

és ezért semmisítette meg a közigazgatási hatóság a választást. A megsemmisítő határozatban kimondta a főszolgabíró még azt is, hogy Szilágyi egyáltalán meg sem választható. Most meg már Szilágyi felebbezett a főszolgabírói intézkedés ellen és azt bizonyítja, hogy ő minden tekintetben méltónak érzi magát a bírói állásra. Most aztán majd az alispán fogja eldönteni, van-e valami igazsága Szilágyinak, vagy nincs.

*** Kismarja közérdekű határozatai.** Bocskay híres szülőfaluja Kismarja egyike Biharvármegye legérdekesebb helyeinek. Köteteket lehetne összeírni a faluban még ma is fennálló ősi szokásokról és azokról a határozatokról, amelyek teljesen kiemelik a községet más községek szürke sorrendjéből. Legutóbb is egy képviselő-testületi ülésen a határozatok egész sorozatát hozták meg, amelyek mindenike fontos közérdekű. Ezek között szerepel például a harmadik hadikölcson. A község 58500 koronát jegyzett saját vagyonából. Ugyancsak a negyedik hadikölcsonból is kivették részüket még pedig 37000 koronával. A felvidéki falvak felépítésére 840 korona 18 fillért szavaztak meg. Tekintve, hogy a községi jegyzőnek nagyon sok dolga van, a község képviselőtestülete kimondta, hogy a jegyző részére napi 4 korona díjazás mellett kisegítő munkaerőt engedélyez. Kimondta azt is, hogy ha a jegyző 4 korona mellett sem kapna munkaerőt, akkor még ennél a díjazásnál is magasabb fizetés mellett alkalmazhasson kisegítőt.

*** A pozsonyi egyetem hősi halált halt hallgatóiért.** A pozsonyi m. kir. Erzsébet-tudományegyetem méltó emléket óhajt állítani a haterében hősi halált halt, ott szerzett betegségükben elhunyt, elűnt, hadifogságba jutott, kitüntetésben részesült és általában hadiszolgálatra bevonult hallgatóinak, valamint a megszünt pozsonyi kir. jogakadémia volt hallgatóinak is. Az adatok lehetőleg pontos összegyűjtése céljából azon kéréssel fordulok a hadbavonult pozsonyi egyetemi, illetőleg volt királyi jogakadémiai ifjak szülőihez, testvéreikhez, rokonaihoz, hozzátartozóihoz és jó barátaihoz, hogy a katonai szolgálatot teljesítő vagy teljesített pozsonyi egyetemi hallgató nevét, a születési év, hely és az apa nevének megjelölésével, a csapattestet, ahol szolgálatot teljesítettek, a katonai rangfokozatot, az esetleges hősi halál helyét és idejét, a haterében szerzett elhalálozás napját és helyét, a hadifogságba jutás vagy eltűnés helyét és idejét és a kiérdemelt kitüntetésekre vonatkozó pontos és megbízható adatokat a pozsonyi magyar kir. Erzsébet tudomány egyetem rektori hivatalával (Káptalan utca 1. szám I. emelet) közölni sziveskedjenek. Pozsony, 1916 május hó 19.

*** Aszódy Rákóczi-uti kávé és tea üzletében** nagy mennyiségű bor, konyak, rum, tea és likőr áruk raktáron vannak, a háboru előtti árakban lesznek kiszolgálva. Vigyázat orsolya Zárda épület. (Telefon 6-10) 1 kiló kész kávé cukorral. 5 kon.

x Helybeli nagy vállalatnál 10-15 mázsa makulatur papir eladó. Rajánlatokat a kiadóba kérünk.

A husdrágaság folytán a halkonzerv tápláló és olcsó. Kapható kizárólag **Aszódy** halüzletében Kossuth utca saspaszás.

Forolin a legjobb és legbiztosabb toiletta-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ára 1-20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

*** Gyurjad Gyurka.** Piszkálj ki Ellőtök a jobbkaromat. Ott ahol a Dnyeszter vize zug. Csukaszürke ember. Háborus mozifelvétel. Rendkívül érdekes lemez újdonságok Rákóczi-ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, hegedűk, gramafonok, hurkölönlegességek, Gramafonok, hangszerek olcsó szakszerű javítása.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

Aszódy Mihály Kossuth-utca Sas palota a cég egyike a legnagyobb az ajánlott cikkekben. Nagyvárad és vidéke közönségét felhívom, hogy a gyümölcs befőzés idejére saját vásárló vevőimet, cukorral, kávéval, kondenzál tejjel (berna védjegyű) valamint tea, rum, konyak, likőrök, szardínia hal konzervek (húspótló) szalámi, ementáli sajt, összes létező csokoládé és cukorkaárak, gyógyborok, borovicska, kakao, füge, malagaszőlő és déligyümölcsök rendelkezésére állanak, az eladás nagyban és kicsinyben lesz kiszolgálva. Kitűnő zamatu kész kávé cukorral együtt kilója 5 korona.

ÍRODALOM

Ganhofer novellái. Nálunk csak most lett emlegetetté Ludvig Ganhofer neve, a németek különböző hateréről írt haditudósításai révén, melyeket lapjaink sürűn ismertettek. A németeknek már régen népszerű írója, körülbelül olyan szerepet játszik náluk, mint Roszgar az osztrákoknál: a bajor népéletnek kitűnő ábrázolója. Novellái nagyobbára paraszt történetek, melyekben a falusi élet pontos megfigyeléssel, benső megértéssel és meleg szeretettel van megrajzolva. Radó Antal kitűnő vállalata, a Magyar Könyvtár most három szép novelláját mutatja be magyarul, három érdekes történetet, tele a falusi néppel együttérző szeretettel és gyöngédséggel, sok érdekes etnográfiai vonással. A novellákat Benedek Marcel híven és gondosan fordította magyarra s „A zarándok-ut” címmel a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég adta ki; ára 60 fillér.

A világháboru naplója VIII. füzeté, amely az 1915 június-júliusi eseményeket tárgyalja, most jelent meg Radó Antal népszerű vállalata, a Magyar Könyvtár legújabb sorozatában. Az eseményeknek a hivatalos jelentések adatai alapján való rövid összefoglalásán kívül számos érdekes cikk van benne Lengyel Géza, Vácsi Margit, Molnár Ferenc, Bernhard Kellermann, Leonhardt Adelt stb. tollából. A füzetet a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég adta ki; ára 60 fillér.

Naiv emlékiratok. Kondi Gázának a kitűnő írónak érdekes kis munkája jelent meg e címmel: egy sereg kedves, apró emlékek régmúlt időkől, az író ifjúságából, finom kis miniatűr képek, a szabadságharc utáni időkől, az emlékezés ködén át nézve és megszépitve, reminiscenciák a gyermekkorból, magyaros izű, vidám anekdoták, valamennyi egy derűlt, harmonikus lelkű író vidámságával, egyszerű, friss és könnyed stílusban megírva. A szép kis munka a Radó Antal által szerkesztett Magyar Könyvtárban jelent meg s a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég adta ki, ára 30 fillér.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: Baccarat. (Góthék máoodik fellépte.)

Szombat délután: A derék Fridolin.

A Góth-pár első fellépte Tegnap este kezdte meg három estére terjedő vendégzereplését a Góth-pár. A első este egyik legkedveltebb darabjukban a Tolvajban léptek fel. Köztudomásu, hogy Góth Sándor és Kertész Ella ebben a darabban aratták legfényesebb sikereiket s így a tegnap esti felléptükkel csak eddigi babáikat gazdagították. A színház zsufolásig megtelt s valóságos ovációban részesítette a vendégszereplőket.

APOLLÓ 26 és 27-én.
mozgó-színház
A. D. 14
A rekord mozdony.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

URÁNIA Pénteken.
mozgó-színház
Szenzációs új műsor.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

A színházakról írt híreket a lapunkon találhatók.
Dr. PAPP KÁROLY.

MINNIGRAF

a legtökéletesebb FÉNYKÉPEZŐGÉP

amellyel egyszeri töltésre
50 felvétel eszközölhető.

A gép külön berendezés nélkül
mint:

Másoló készülék.
Diapositívok készítésére.
Vetítésre 2 méterig.
Nagyító készülékel 30×40 cm-ig
használható.

A gép 5×6×13 cm. nagyságu csinos
bőrházzal és oly fényerős lencsével
van ellátva, amely lehetővé teszi bár-
mily kedvezőtlen időben is éles ké-
peket készíteni és miat ilyen tu-
rista célokra kiválóan alkalmas.

Kapható:

RIGLER JÓZSEF EDE

papírneműgyár részv.-társaság
fényképezési cikkek raktárában.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 3. sz.

Szent László (Püspök gyógyfürdő) Nagyvárad mellett.

Kénes vasas hévízforrások, víz hőfoka 42 C° csuz, köszvény minden formája, ischiás és női betegségek ellen, 1913-ban 6200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan a páratlanul hatásos Püspök-fürdő gyógyforrásait. Nagyszabásu nyári uszoda 26 C° forrassvizzel és uszástanítással.

400 holdas park és fenyves erdő, gondozott sétautak, társalgó, olvasóterem, könyvtár, napilapok, folyóiratok rendelkezésre állanak.

Az egész fürdő ujonnan átalakítva, villanyvilágítás az egész telepen és az összes vendégszobákban. Pósta, interurbán telefon.

Sebesült katonatisztek és katonák árkedvezményben részesülnek.

Fürdőismertetőt küld az Igazgatóság 1916 jan. 1-től.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.

* **Kiadó** Lahner György-utca 6. számú ház emeletén modern 2 szobás utcai lakás fürdőszobával aug. 1-re. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

5.

Elsőrendű jégszekrények olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Rároly és Fiainál
Nagyvárad.

A MŰJÉG

napenkénti rendszeres szállítást megkezdtek, megrendeléseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.
Telefon 439.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

TELEFON 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a

WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, ivlámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.

Legbiztosabb és legmegbízhatóbb nyaraltatás.

A n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom, hogy ugy helyben, mint nagyszalontai fióküzletben szőrmeárukat, téliöltönyöket, függönyöket szőnyegeket stb. nyaraltatás végett nálam és fióküzletemben méltóztatásnak elhelyezni hol kívánatra bármikor felmutatható. A nyaraltatást tisztán kezelve, gondozva és ki javítva annak idején hazaszállítatom. A raktáram és üzletem a károk ellen biztosítva van, ugyanazért kérem a nagyérdemű közönség szives bizalmát, kiváló tisztelettel

Zimányi András

német szücs. Szinház utca 4. sz. Adorján-palota. Telefon 824. Telep: Körös utca 47. saját ház.

Pályázati hirdetés!

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága nyugdíjazás folytán megüresedett II. oszt. adóhivatali számtisztji és ennek betöltésével esetleg megüresedő más állásoknak választás utján leendő betöltését a f. évi június havi rendes közgyűlés napirendjére tüzvéni ki, felhívom mindazokat, akik a X.-ik fizetési osztályba beosztott 2000 kor. fizetés és 720 kor. lakpénzzel javadalmazott II. oszt. adóhivatali számtisztji és ennek betöltésével esetleg megüresedő más állásokra pályázni kívánnak, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve, Nagyvárad thj. város főispánjához, mint a kijelölő választmány elnökéhez czimezve, hivatalomnál, (Váresháza I-ső em. 4. sz.) f. évi június hó 3-ik napjának d. u. 2 órájáig annyival is inkább adják be, mivel az elke. etten beadott vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad 1916 évi május hó 22-én.

Rimler Károly
polgármester.

Helfy József utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA (Gyár-épület)

Telefon-szám: 51 Alapítatott 1868. évben.

Zsák- és ponyvakölcsönző üzletemet

ez idén is nagymennyiségű új zsákokkal és vizhallan ponyvakkal gyarapítottam, úgy hogy a t. gazdaközönség ide vágó szükségletét a legolcsóbb kölcsöndíjak mellett tudom kielégíteni.

Ezenkívül mindenféle

Új gabona-, lisztes-, szalma-, heremag- és só-zsákok.

Gépolajokban, hengerolajokban (tovotte) gépkenőcsben a legkötőbb minőségeket tartom állandóan raktáron. Kötélneműek, gépszijak, dobány, zsákszínek és kévekötelekben. Nagy választék fiakker takarokban és lópokrókban.

Gyapju zsákokból nagy raktár!